

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Dostupnost univerzit osobám se zdravotním postižením

BUDOVÁNÍ POVĚDOMÍ NA VŠ (Model 4)

VÝMĚNA ZKUŠENOSTI V OBLASTI JEDNOTLIVÝCH SYSTÉMŮ
VZDĚLÁVACÍCH INSTITUCÍ

Reference No 2019-1-BG01-KA203-062530

VARNA FREE
UNIVERSITY

MASARYK
UNIVERSITY

Consiglio
Nazionale delle
Ricerche

FIRR
FUNDACJA INSTYTUT
ROZWOJU REGIONALNEGO

RAPIV

Varna Free University “Chernorizets Hrabar” (VFU)

Masaryk University (MUNI)

National Research Council (CNR)

Foundation „Institute for Regional Development” (FIRR)

Regional Agency for Entrepreneurship and Innovations – Varna (RAPIV),

Říjen 2021

Obsah

Úvod.....	3
Definice metodických kroků	3
Cíl sběru a analýzy osvědčených postupů.....	4
Kritéria dobré praxe.....	5
Jak identifikovat potenciál dobré praxe	6
Popis příkladů dobré praxe	6
Příklady dobré praxe.....	7
Kritéria hodnocení.....	19
Proces hodnocení	20
Ověření správných postupů	20
Příloha I, Šablona osvědčených postupů	21
Příloha II Výsledky průzkumu	22

Úvod

Cílem tohoto průvodce je nastínit hlavní kroky pro výměnu zkušeností a mezi partnery projektu ATU při školení zaměřeném na zvyšování povědomí zaměstnanců vysokoškolských institucí.

Mezinárodní charakter partnerství umožňuje shromažďovat osvědčené postupy, odborné znalosti a zkušenosti z různých pohledů – z více a méně vyspělých zemí, větších i menších, veřejných i soukromých vysokoškolských institucí, z různých právních prostředí atd.

Aby bylo možné informace shrnout a porovnat, byly shromážděny související zkušenosti v podobě osvědčených postupů pro vzdělávací iniciativy zaměřené na zvyšování povědomí o začleňování a přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením.

První část příručky nastiňuje hlavní kroky, které je třeba dodržet při zjišťování správných postupů, a druhá část poskytuje praktickou šablonu, která bude použita pro sbírku praktických lékařů (PŘÍLOHA I).

Definice metodických kroků

Celý proces hledání vhodných GPS lze rozdělit do následujících kroků:

1. Definice pole aplikace a cíle úlohy
2. Vymezení potřeb a priorit v oblasti
3. Identifikace, sběr a popis GPS
4. Hodnocení praktických lékařů podle definovaných potřeb

Krok 1:

Identifikace cílových skupin

Dvě hlavní cílové skupiny jsou vysokoškolští pracovníci, kteří poskytují služby studentům se zdravotním postižením a zúčastněným stranám na místní a regionální úrovni:

- a) HEI zaměstnanci:
  - akademičtí pracovníci (profesoři, výzkumní pracovníci, lektori);
  - administrativní pracovníci (podpora, technický personál atd.);
- b) Zúčastněné strany na místní a celostátní úrovni:
  - Subjekty odpovědné za politiku a právní předpisy v oblasti vysokoškolského vzdělávání;

- Tvůrci politik a rozhodnutí na vysokých školách;
- místní správy a další místní zúčastněné strany;
- Agentury a nevládní organizace pracující pro osoby se zdravotním postižením.

Krok 2:

Identifikace vzdělávacích potřeb

Na základě provedených studií byly shromážděny aplikované podpůrné služby a byl vytvořen příklad univerzálního a flexibilního systému podpory studentů se zdravotním postižením na vysokých školách v těchto oblastech: architektura, digitál, informace – komunikace, didaktické třídy, právní základy a další, jako je evakuace, odborná příprava, osvěta.

Úplný seznam podpůrných služeb pro studenty se zdravotním postižením je uveden ve Výstupu 2: **Modelové podpůrné služby pro studenty se zdravotním postižením.**

Podle zkušeností partnerů projektu by ani nejlepší podpůrné služby poskytované studentům se zdravotním postižením na univerzitách nemusely být dostatečné pro jejich plné začlenění do vzdělávacího systému.

Pro jejich úspěch je zásadní porozumění a informovanost pracovníků vysokoškolských institucí a příslušných zúčastněných stran.

Studie o poskytovaných podpůrných službách v rámci O2 však ukazuje, že třetina univerzit dosud neposkytuje svým zaměstnancům školení v oblasti zvyšování povědomí.

Masarykova univerzita provedla dodatečný průzkum modelu budování povědomí na univerzitách na Slovensku a v České republice.

Na většině univerzit poskytuje služby podpůrné centrum pro studenty se zdravotním postižením.

Výsledky průzkumu ukázaly, že největší výzvou pro centra je nízká informovanost o poskytovaných službách, větší potřeba propagace centra a větší využívání sociálních sítí.

V pěti případech centra také organizují osvětové akce zaměřené na zdravotně postižené, znevýhodněné skupiny a sdílení osvědčených postupů. Ve čtyřech případech střediska podobné akce neorganizují.

Konsorcium se shodlo na tom, že by měl být vypracován dobrý systém budování povědomí a měly by být podniknuty odpovídající činnosti, aby byl různým typům zaměstnanců

(vysokoškolští učitelé, administrativní a techničtí pracovníci atd.) poskytnut zásadní poznatek o schopnostech, potřebách, tom, co může způsobit překážky a omezení, aby byly zajištěny rovné šance pro studenty se zdravotním postižením.

Vzorová osvětová budova pro zaměstnance vysokoškolských institucí bude zahrnovat metodiku i vzdělávací vzory přizpůsobitelné potřebám různých typů zaměstnanců.

Mezinárodní charakter partnerství umožňuje shromažďovat osvědčené postupy, odborné znalosti a zkušenosti z různých pohledů – z více a méně vyspělých zemí, větších i menších, veřejných i soukromých vysokoškolských institucí, z různých právních prostředí atd.

Krok 3:

Identifikace, sběr a popis příkladů dobré praxe

Aby bylo možné informace shrnout a porovnat, byly shromážděny související zkušenosti v podobě osvědčených postupů pro vzdělávací iniciativy zaměřené na zvyšování povědomí o začleňování a přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením.

Každý partner představil své zkušenosti nebo zkušenosti vybrané ve své vlastní zemi, ale pojaté a vedené jinými institucemi podle typu organizace a různých legislativních a politických podmínek v dané zemi.

Aby bylo možné informace shrnout a porovnat, byly shromážděny související zkušenosti v podobě osvědčených postupů pro vzdělávací iniciativy zaměřené na zvyšování povědomí o začleňování a přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením.

Partneři použili různé přístupy v závislosti na druhu (veřejný/soukromý) a velikosti instituce, vnitrostátním legislativním rámci.

Definice správné praxe:

„Správná praxe je iniciativa, např. metodika, projekt, postup a technika, která se již osvědčila a má potenciál být přenesena do různých zeměpisných oblastí. GP se osvědčila jako úspěšná, když již přinesla hmatatelné a měřitelné výsledky při dosahování specifických cílů“.

Kritéria dobré praxe

Správná praxe by měla splňovat tyto požadavky:

- Prosazuje/zavádí/podporuje inovativní metody učení a výuky pro zvyšování povědomí o potřebách studentů se zdravotním postižením a modelové podpůrné služby;
- Praxe je zaměřena na zvyšování povědomí o zlepšení přístupu a začlenění studentů se zdravotním postižením prostřednictvím poskytování podpůrných služeb.
- Podle kompilátoru má praxe nějakou inovativní vlastnost nebo nástroj, který lze přenést do jiného regionu, oblasti nebo kontextu
- Jedná se o druh praxe zaměřené na školení, kurzy, znalosti, zvyšování povědomí, zlepšování přístupu a začleňování.

Jak identifikovat potenciální příklady dobré praxe

Pro identifikaci potenciálního GP existuje několik metod: literatura a internet, konference, přímé znalosti, rozhovory s odborníky a zúčastněnými stranami, databáze existence. Identifikace VZP zahrnuje zdoluhavý a vyšetřovací proces, který má být prováděn postupně, podle různých směrů a krok za krokem na základě získaných informací. Specifický výzkumný přístup závisí na jednotlivci a na kontextu, v němž působí.

K dosažení dostatečné znalosti praktických lékařů jsou požadovány podrobné informace, i když podrobnosti nejsou vždy uvedeny v literatuře/na internetu. Je nutný a důrazně doporučený přímý kontakt s vývojáři/vlastníky GP. Existence přístupného kontaktu pro získání informací je důležitá pro zvážení praxe praktického lékaře.

V každé zúčastněné zemi bylo třeba určit alespoň 1 správnou praxi.

Popis příkladů dobré praxe

Jakmile jsou GPS identifikovány, měly by být popsány a získané informace by měly být vykázány. Tento postup má dva cíle:

- Aby byly GPS vzájemně srovnatelné prostřednictvím jejich popisu ve standardním formátu;

- Umožnit podrobnou analýzu charakteristik GP potřebných pro výměnu zkušeností a vzájemné oplodnění a následné hodnocení.

Za tímto účelem je třeba vyplnit šablonu popisu správné praxe pro každého určeného praktického lékaře (příloha I).

Příklady dobré praxe (č.1)

1. Název správné praxe:

Vzdělávání zaměřené na specifické potřeby studentů se zdravotním postižením na VFU

2. Vlastník správné praxe:

Varna Free University "Černoriz Hrabar"

3. Stát – Bulharsko

4. Web stránky - www.vfu.bg

5. Druh instituce a velikost

VFU je soukromá univerzita a má asi 7500 studentů.

6. Subjekt, který provádí GP a další zapojené partnery/zainteresované strany

Varna Free University "Chernorizets Hrabar" má dobře vytvořené přístupné prostředí pro nerušený průchod studentů se zvláštními potřebami, a to buď samostatně, nebo se společníkem do: přednáškových sálů a specializovaných studoven; servisních místností; knihovny; stravovacích a volnočasových zařízení; lékařského centra.

Varna Free University "Chernorizets Hrabar" přihlašuje zdravotně postižené osoby se sníženou pracovní schopností jako studenty v rámci zjednodušeného postupu a podmínek. S ohledem na úroveň zdravotního postižení a na žádost žadatele lze vstupní zkoušku provést v samostatné hale.

Studenti se speciálními potřebami získají během studia osobní metodickou pomoc – další konzultace, možnost sednout si na zkoušku mimo pravidelný rozvrh atd.

Univerzita pracuje na zavedené vnitrostátní základně normativních dokumentů – zákona o vysokoškolském vzdělávání a vnitrostátních právních předpisů pro osoby se zdravotním postižením, jakož i vnitřních institucionálních dokumentů.

Služby a podporu pro studenty se zdravotním postižením poskytuje generální administrativní pracovník univerzity. Školení je přizpůsobeno individuálním potřebám studujících v každém konkrétním případě.

7. Cíl školení

Program je navržen tak, aby budoval povědomí vysokoškolských akademických pracovníků o potřebách studentů se zdravotním postižením. Zapojuje se i studentská rada, aby měla perspektivu studentů.

8. Cílové skupiny

Školení je organizováno ve skupinách po 15 až 20 účastnících.

9. Potřebné zdroje / hlavní faktory úspěchu

- Zkušený lektor představí téma a specifika postižení
- Specialista, který pracuje s lidmi se zdravotním postižením
- Čas na otázky a odpovědi od účastníků
- Případová studie (reálná)

10. Zeměpisné zaměření: regionální / národní

11. Vzdělávací přístup / metodika

VFU organizuje školení a vyzývá specialisty, aby účastníkům vysvětlili specifika práce se studenty se zdravotním postižením a různé druhy postižení, poskytl prostor pro diskuse a otázky, poskytl video a audio materiály, další materiály v podobě malých knih se zajímavostmi z tématu.

Školení se koná v jednom dni a program má podobu všeobecného osvětového školení, jehož cílem je seznámit akademické pracovníky s tématem studentů se zdravotním postižením a jejich situací.

Tréninkový přístup zahrnuje přednášky, praktickou přípravu na téma různých typů postižení, prezentaci případů z praxe práce se studenty se zdravotním postižením.

Studijní programy/program školení

8.30-9.00 – Shromáždění účastníků

9.00-10.00 – Představení účastníků tématu postižení

10.00-12.30 – Podrobné vysvětlení tématu postižení – Druhy postižení, jak různá postižení ovlivňují psychiku a osobnostní strukturu, potřeby studentů se zdravotním postižením,

diskuse o stigmatu studentů se zdravotním postižením podle společnosti, pravdy a mýty o postižení.

12.30-13.00 – Přestávka.

13.00-14.00 – Formální a právní aspekty studentů se zdravotním postižením a jejich práva.

14.00-14.30 - Poskytování informací o zkušenostech jiných univerzit po celém světě i u nás.

14.30-15.30 – Q&A

Program je postaven na sociálních aspektech zdravotního postižení – překonávání stereotypů týkajících se osob se zdravotním postižením, zpřístupnění univerzit všem prosazováním myšlenky univerzálního designu.

12. Školicí materiály / prezentace

- Prezentace bodu napájení;
- Video a audio materiály;
- Poskytování příležitosti účastníkům seznámit se s různými druhy pomůcek (invalidní vozíky, hole, simulace VR, knihy a materiály v Braillově písmu);
- Případové studie formulací z reálných zkušeností;
- Fotografie atd.

13. Dosažené výsledky

- Zvýšení povědomí akademických pracovníků o studentech se zdravotním postižením.
- Zvýšení znalostí akademického personálu o různých typech postižení a přiměřeném chování.
- Lepší integrace studentů se zdravotním postižením.
- Příležitost pro učitele sdílet své zkušenosti se svými studenty pro lepší integraci studentů se zdravotním postižením.
- Podpora myšlenky univerzálního designu (přístup ke studentům se zdravotním postižením).

14. Kontakt

email: chris.iv092@gmail.com

Příklady dobré praxe (č.2)

1. Název osvědčeného postupu

MUST Week – služby pro studenty se speciálními potřebami, téma Univerzální design pro učení

2. **Majitel GP** – Masarykova univerzita
3. **Země** – Česká republika
4. **Web** -<https://czs.muni.cz/cs/staff-from-abroad/training-seminars/must-week>
5. **Druh instituce a velikost:**

Masarykova univerzita je veřejnou univerzitou. Univerzita je poměrně velká a čítá asi 29 000 studentů.

6. **Subjekt, který provádí GP a další zapojené partnery/zúčastněné strany**

Podpůrné centrum pro studenty se zvláštními potřebami na Masarykově univerzitě v Brně v České republice (zkráceně Centrum Teiresias).

Na Masarykově univerzitě v České republice je Podpůrné centrum pro studenty se zvláštními potřebami (TEIRESIÁS) ústředním bodem poslání univerzity stát se národním lídrem studentů se zdravotním postižením. Jeho úkolem je zajistit, aby fyzické a virtuální prostředí univerzity, včetně dokumentů a komunikace, bylo přístupné lidem se zvláštními potřebami. Vyvíjí inkluzivní vzdělávací metody pro univerzitu a navrhuje ministerstvu školství ekonomické modely financování těchto služeb. Centrum úzce spolupracuje s Institutem pro výzkum v oblasti inkluzivního vzdělávání, který vede výzkumné cesty k rozvoji inkluzivních vzdělávacích metod pro výuku na základních a středních školách.

Teiresias Centre slouží především jako:

- výukové centrum s širokou škálou kurzů doplňujících a/nebo nahrazujících standardní třídy;
- metodické a poradenské centrum pro studenty a zaměstnance MU i obdobná účelová oddělení na jiných českých univerzitách a středních školách;
- výzkumná instituce vyvíjející originální technologická řešení;
- tlumočnické centrum a centrum pro podávání zpráv s textem, Braillovo nakladatelství a národní digitální knihovnu.

Centrum TEIRESIÁS přímo spolupracuje s jednotlivými fakultami Masarykovy univerzity s cílem zvýšit informovanost a poskytovat konzultace a poradenství na fakultách v souvislosti se vzděláváním studentů se speciálními potřebami a s tím spojeným nastavením služeb. Pro každou jednotlivou fakultu je ve středisku jmenován studijní poradce. Středisko Teiresias má 42 stálých zaměstnanců.

Základní informace pro učitele, kteří pracují se studenty se speciálními potřebami, jsou k dispozici na webových stránkách centra. Informace se týkají především specifických potřeb studentů s ohledem na jejich zdravotní postižení a také služeb a přiměřeného ubytování, na které mají nárok.

Centrum poskytuje technickou podporu pro adaptaci studijního materiálu (digitálního i hmatového), výrobu hmatových orientačních značek, výrobu hmatových orientačních map.

Všechny texty připravené Teiresias centrem jsou katalogizovány a archivovány v Univerzitní knihovně pro studenty se zvláštními potřebami na MU. Spolupracuje s vnitrostátními institucemi (Scio, CERMAT – Centrum pro hodnocení výsledků vzdělávání) na úpravách studijních materiálů a testech pro studenty se zdravotním postižením.

Centrum má také psychologickou poradenskou sekci a učební obor Diagnóza obtížnosti.

7. Cíl:

MUST WEEK je týdenní školení, které seznámí účastníky s centrem a hlavními službami nabízenými studentům se zdravotním postižením. Hlavním cílem je zvýšit povědomí zaměstnanců vysokých škol o konceptu univerzálního vzdělávacího designu a o tom, jakých cílů mohou vzdělávací instituce a/nebo střediska služeb v této oblasti dosáhnout.

Proto je akce považována za příležitost k představení zásad všeobecné dostupnosti a sdílení zkušeností mezi odborníky, kteří zajišťují obecnou dostupnost terciárního vzdělávání v EU a České republice.

8. Cílové skupiny:

Akademičtí pracovníci, výzkumní pracovníci vysokoškolských institucí, podpůrný personál, práce se studenty se zdravotním postižením; akce je otevřena i pro uchazeče/studenty se zdravotním postižením.

9. Potřebné zdroje

V roce 2020 se akce konala v centru a zahrnovala prohlídku jeho zařízení a společenské akce pro účastníky.

Služby střediska představují jeho zaměstnanci.

Další zdroje: Technické vybavení a podpora zdravotně postižených účastníků.

10. **Zeměpisné zaměření:** Mezinárodní

11. **Dosah/ metodologie**

Účastníkům jsou představeny základy inkluzivního vzdělávání, vzdělávání pro všechny, univerzální design pro učení, podpora studentů se speciálními potřebami v EU a České republice.

Zavádí se také organizační a řídicí struktura podpůrného úřadu, jakož i pracovní postup a dispečink služeb.

Mezi školicí metody patří prezentace na místě a ukázky podpůrných služeb nabízených střediskem Teiresias.

12. **Program - Hlavní téma**

Pondělí	Téma
11:45 - 12:15	Registrace na místě
12:15 - 12:30	Úvod do programu
12:30 - 13:00	Prezentace Masarykovy univerzity
13:30 - 15:00	Oběd
15:00 - 16:30	České služby pro zdravotně postižené - přehled
16:30 - 18:00	Prohlídka Brna
19:00 - 21:30	Společenská večeře, seznámení se
Úterý	Téma
9:00 - 10:30	Vítejte v Teiresias - Podpůrné centrum pro studenty se zvláštními potřebami: základy inkluzivního vzdělávání, vzdělávání pro všechny, univerzální design pro učení, podpora studentů se zvláštními potřebami v EU a České republice
10:45 - 12:15	Základní úvod do služeb poskytovaných studentů se speciálními potřebami na Masarykově univerzitě; kancelář studentů, pracovní postup a dispečink služeb
12:15 - 13:45	Oběd
13:45 - 14:45	Prohlídka centra Teiresias
14:45 - 15:45	Služby pro studenty s dyslexií a psychickými poruchami

Středa	Téma
9:00 – 10:30	Služby knihoven; kódování Braillova písma, hmatová grafika
10:45 – 11:30	Speciální jazykové kurzy pro studenty se speciálními potřebami
11:30 – 12:15	Mezinárodní mobilita studentů se speciálními potřebami
12:15 – 13:45	Oběd
14:00 – 15:30	Speciální IT a asistenční technologie, Systém pro distribuci synchronizovaného přepisu v reálném čase; přístupnost webu atd.
15:30 – 16:00	Diagnostika studentů se specifickými studijními obtížemi
16:00 – 17:00	Znaková řeč na vysoké škole, slovníky znaků + Video studio
17:00 – 17:30	Služby pro studenty s tělesným postižením
Čtvrtek	
9:00 – 10:15	Výuka matematiky pro studenty se speciálními potřebami
10:15 – 12:15	Přístupné dokumenty, hybridní knihy, sdílené knihovny
12:15 – 13:45	Oběd
14:00 – 15:00	Služby pro tlumočení znakového jazyka a tlumočení z řeči do textu
15:15 – 16:00	Speciální sportovní aktivity pro studenty se speciálními potřebami; Speciální sportovní aktivity v praxi
16:30 – 18:00	Speciální sportovní aktivity v praxi – fotbalový trénink naslepo
Pátek	Téma
9.00 -11.30	Sezení na úvod
11.30 – 12.00	Sezení a loučení

13. **Školicí materiály / prezentace** - Přednášky, prezentace, demonstrace na místě

14. **Dosažené výsledky**

Zvýšení povědomí zaměstnanců vysokých škol o základních pojmech, jako je koncepce všeobecného učení.

Praktické zkušenosti s hlavními podpůrnými službami a asistenčními technologiemi, které jsou k dispozici pro studenty se zdravotním postižením.

15. **Kontakt** - <https://www.muni.cz/cs/people/361474-tomas-varga>

Příklady dobré praxe (č.3)

1. **Název příkladu dobré praxe – vzdělávání** zaměřené na specifické potřeby studentů se zdravotním postižením na vysokých školách

2. **Vlastník osvědčeného postupu:**

Nadace „Institut pro regionální rozvoj“ (FIRR), Polsko

3. **Země, kde se osvědčené postupy uplatňují:** Polsko

4. **Adresa internetových stránek:** <https://firr.org.pl>

5. **Druh instituce a velikost:** nevládní organizace

6. **Subjekt, který provádí GP a další zapojené partnery/zúčastněné strany**

FIRR má dlouhodobé zkušenosti s činnostmi zaměřenými na zvyšování povědomí a zvyšování dostupnosti vzdělávání pro osoby se zdravotním postižením. FIRR poskytuje vysokoškolským institucím školení "Dostupnost ve vysokoškolském vzdělávání".

7. **Cíl školení**

Hlavním cílem vzdělávání je zvýšit znalosti a zvýšit povědomí o specifických potřebách studentů se zdravotním postižením na vysokých školách.

FIRR představuje, jak technicky a administrativně přizpůsobit univerzity potřebám studentů se všemi druhy postižení.

8. **Cílová skupina**

Náborová fáze je klíčová pro určení skupin účastníků podle jejich společných cílů, podobné úrovně znalostí atd.

Účastníci jsou rozděleni do skupin (11–20) osob a program je upraven podle potřeb každé skupiny.

Zahrnutí osob se zdravotním postižením: Trenér je osoba se zdravotním postižením.

9. **Potřebné zdroje**

Potřebné zdroje / Hlavní faktory úspěchu

- Proces náboru (společné cíle účastníků, podobná úroveň znalostí atd.)

- Skupina: 12-20 osob

- Čas na diskusi

- Školitel s postižením (praxe)

- Program

10. **Vzdělávací přístup / metodika** – přednášky, workshopy (případové studie,

zkušenosti s postižením), diskuse, doplňkové materiály: film, audio atd.

Mezi osvědčené postupy společnosti FIRR patří organizace školení, metodika školení a osvětové vzdělávací osnovy, které lze přizpůsobit potřebám různých typů zaměstnanců.

11. Program školení

Výcvikový program probíhá v jednom dni a zahrnuje:

09.00-09.30 Formální a právní situace studentů se zdravotním postižením

09.30-10.00 Ustanovení zákona o zajištění přístupnosti pro osoby se zvláštními potřebami

10.00-12.00 Důvody a druhy postižení, důsledky pro proces vzdělávání, stereotypy, pravdy a mýty o osobách se zdravotním postižením, podpora v praxi (případové studie)

12.00-12.30 Přestávka

12.30-14.00 Asistenční zařízení a dostupné informace pro osoby se zdravotním postižením.

12. Školicí materiály / prezentace

Prezentace v Power pointu, filmy, audio, zařízení (zapletená zařízení a vzdělávací materiály, invalidní vozík, hole, simulátory – zrak, sluch, pohyb atd.), popisy případových studií, popis cvičení (text, fotografie, grafika atd.)

13. Dosažené výsledky

- Zvýšení úrovně znalostí o problematice studentů se zdravotním postižením (akademická obec);
- Zvýšení povědomí o potřebách studentů se zdravotním postižením;
- Podpora skupin studentů se zdravotním postižením v oblasti rovného přístupu ke vzdělání a společenskému životu;
- Integrace studentů se zdravotním postižením;
- Podpora myšlenky univerzálního designu (přístupnost prostředí pro studenty se zdravotním postižením).

14. Kontakt

email: anna.rdest@firr.org.pl

Příklady dobré praxe (č.4)

1. **Název správné praxe** – Magistr se zabývá řízením zdravotního postižení a

rozmanitosti

2. **Vlastník správné praxe – Římská** univerzita Tor Vergata
3. **Země:** Itálie
4. **Web stránky:** <https://economia.uniroma2.it/dmd/gestione-della-disabilita-e-delle-diversita/#>
5. **Druh instituce, velikost** – Univerzita, veřejná
6. **Subjekt, který provádí GP a další zapojené partnery/zúčastněné strany**
Univerzity of Rome Tor Vergata, SIDiMa (italská společnost pro řízení invalidity)

V lednu 2000 zřídila univerzita v Římě Tor Vergata Komisi pro provádění zákona č. 104 z roku 1992 – Služba pro zdravotně postižené. Jeho hlavním účelem je poskytnout studentům se zdravotním postižením integrovanou službu vítání, podpory a začleňování v rámci univerzitního prostředí k provedení rámcového zákona č. 104 z roku 1992 a jeho následných změn a doplnění. Ty byly zavedeny zejména zákonem č. 17 z roku 1999 a na základě ustanovení čl. 3 odst. 6 univerzitního statutu.

Kromě toho pracovala na analýze a podpoře zásahů k odstranění architektonických bariér. Konečným cílem je pomoci vytvořit „přátelštější“ kampus, přívětivější a vstřícnější místo, které zaručí všem studentům právo na vzdělání.

Komise od samého počátku realizuje svůj závazek řadou integrovaných akcí zaměřených na překonání technologických a počítačových bariér, jakož i organizačních a manažerských.

Italská společnost osob se zdravotním postižením (SIDiMa) www.sidima.it je prvním sdružením osob se zdravotním postižením, které bylo založeno v Itálii v dubnu 2011. Jejím hlavním cílem je výzkum a podpora Kultury managementu zdravotně postižených, v referenčních kontextech, jako jsou instituce, zdravotní péče a společnosti, za účelem zvýšení povědomí a ochrany práv osob se zdravotním postižením a úcty k dané osobě ve všech aspektech, dimenzích a okamžicích života, rovněž v souladu s ratifikací „Úmluvy OSN o

právech osob se zdravotním postižením“ Itálií, což silně ovlivňuje rozvoj politik na vnitrostátní a místní úrovni a jejich zefektivnění.

7. Cíl výcviku

Hlavním cílem je vyškolen odborníky působící v oblasti rozmanitosti a zdravotního postižení, aby mohli řídit, koordinovat a spolupracovat s různými zúčastněnými stranami a osobami.

Odborná příprava podpoří informovanost, začlenění a znalosti o potřebách osob s různými/zdravotními postiženími.

8. Cílové skupiny

Uchazeči o studium musí mít vysokoškolské vzdělání. Vzhledem k tomu, že se jedná o magisterský obor, který zahrnuje průřezové obory a odvětví, hodnotí přijímací zkoušky individuálně sbor učitelů magisterského studia na základě posouzení relevance mezi kvalifikací, vzděláním a odbornou praxí.

9. Potřebné zdroje

- asi 20 kvalifikovaných trenérů

10. Zeměpisné zaměření: Národní

11. Vzdělávací přístup / metodika

Management zdravotně postižených je manažerská orientace, která se zaměřuje na osoby se zdravotním postižením a jejich posilování s cílem přizpůsobit referenční organizaci (instituce, zdravotní péče a společnosti) tak, aby je uvítala a řídila jejich potřeby. Absolventi vyžadují tyto hlavní dovednosti:

- Zvládat zdravotní postižení a rozmanitost na pracovišti z hlediska organizační pohody.
- Rozvíjet citlivost k tématu "design pro všechny" a schopnost zvládat (a možná i předcházet) obtíže lidí s motorickým a smyslovým postižením, starších lidí a všech pracovníků s trvalými nebo dočasnými problémy různého druhu.
- Zajistit začlenění jednotlivců s různorodostí a zdravotním postižením do pracovního kontextu.
- Získat další kompetence k již zavedené základní profesionalitě.
- Vytvořit síť mezi organizacemi a územím.
- Podporovat organizace a společnosti při získávání nové organizační vize.

- Podporovat veřejné a soukromé společnosti při zavádění inovativních modelů řízení lidských zdrojů a omezování mzdových nákladů.

12. Curricula / program školení

Celková délka studijního pobytu magistra je jeden akademický rok.

Osnovy jsou rozděleny do 6 oblastí:

1. Legální
2. Medicína
3. Nástroje a nové technologie
4. Sociologie a psychologie
5. Management a politika
6. Praktické činnosti v tomto odvětví

13. Výcvikové materiály

- Osobní výuka (laboratoře, cvičení, diskuse o případech a praktické činnosti), FaD (specializovaná platforma s osobním přístupem)

- Online lekce (sdílení obsahu a interaktivní komunikace).

- Materiály: glosář, doplňková čtení, indexování témat, řízené prohlížení internetu, tabulky, grafy.

14. Dosažené výsledky

Získávání odborných dovedností v oblasti řízení zdravotního postižení a rozmanitosti, nabízení zejména znalostí a nástrojů pro výkon řídicích, řídicích a koordinačních funkcí konkrétních podnikových politik užitečných pro podporu a šíření organizační kultury zaměřené na začleňování.

15. **Kontakt** – email: master@didima.uniroma2.it

Krok 4:

Hodnocení osvědčených postupů podle zjištěných potřeb

Kritéria hodnocení

Relevance

- Cíl GP je v souladu se zjištěnými potřebami a překážkami
- VZP může přispět k vývoji modelu školení
- Je to v souladu s cílem projektu

Dopad

- Praxe prostřednictvím kvalitativních a/nebo kvantitativních výsledků prokazuje, lepší informovanost o specifických potřebách osob se zdravotním postižením s cílem zlepšit jejich začlenění do vysokoškolského vzdělávání.
- Praxe zahrnuje širokou škálu subjektů a zúčastněných stran, které pomáhají udržet její provádění.
- Praxe zajišťuje širokou účast, včetně osob se zdravotním postižením.

Inovace

- Praxe začleňuje nové metody učení a odborné přípravy s cílem dosáhnout lepšího povědomí o otázkách přístupu a začlenění osob se zdravotním postižením do vysokoškolského vzdělávání.
- Praxe přispívá progresivními nástroji, zařízeními, technologiemi nebo procesy k oblasti budování povědomí o otázkách začlenění a přístupnosti.

Efektivita/efektivita

- Výsledky dosažené ve vztahu k investovaným zdrojům.
- Dosažené výsledky pozitivně souvisejí s jeho cíli nebo očekávanými výsledky.

Přenosnost

- Praxi lze uplatnit v jiných regionech/zemích a lze ji přizpůsobit potřebám vysokoškolských institucí i potřebám různých typů zaměstnanců.

Proces hodnocení

Proces hodnocení každého GP bude proveden během zasedání partnerů dne 31. března. Hodnocení předložených obecných zásad podle vnitrostátních/regionálních/vysokoškolských potřeb.

Partneři projektu seřadí osvědčené postupy podle stanovených kritérií.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Společnost RAPIV shrne výsledky a poskytnuté zdůvodnění.

Ověření správných postupů

PP provedou závěrečné hodnocení a validaci dosud předložených a diskutovaných GPS, aby byly schváleny ty nejlepší z nich s cílem přizpůsobit se a postoupit ve vývoji inovativního modelu školení v oblasti informovanosti.

Příloha I., Šablona osvědčených postupů

1.	Název správné praxe
2.	Název správné praxe
3.	Země
4.	Web stránky
5.	Druh instituce, velikost
6.	Subjekt, který provádí GP a další zapojené partnery/zainterесované strany
7.	Cíl výcviku
8.	Cílová skupina
9.	Potřebné zdroje
10.	Zeměpisné zaměření
11.	Přístup školení, metodika
12.	Studijní programy / program
13.	Školicí materiály / prezentace
14.	Dosažené výsledky
15.	Kontakt

Příloha II, Výsledky průzkumu

Key Action 2: Spolupráce na inovacích a výměna osvědčených postupů KA203 – Strategická partnerství pro vysokoškolské vzdělávání Dostupnost univerzit osobám se zdravotním postižením – ATU 2019-1-BG01-KA203-062530

Průzkum zaměřený na poskytování poradenství, podpory a dalších služeb vysokoškolským studentům se speciálními potřebami. Dotazník obsahuje sedm částí.

Intelektuální výstup – O4

Zapojené univerzity do průzkumu:

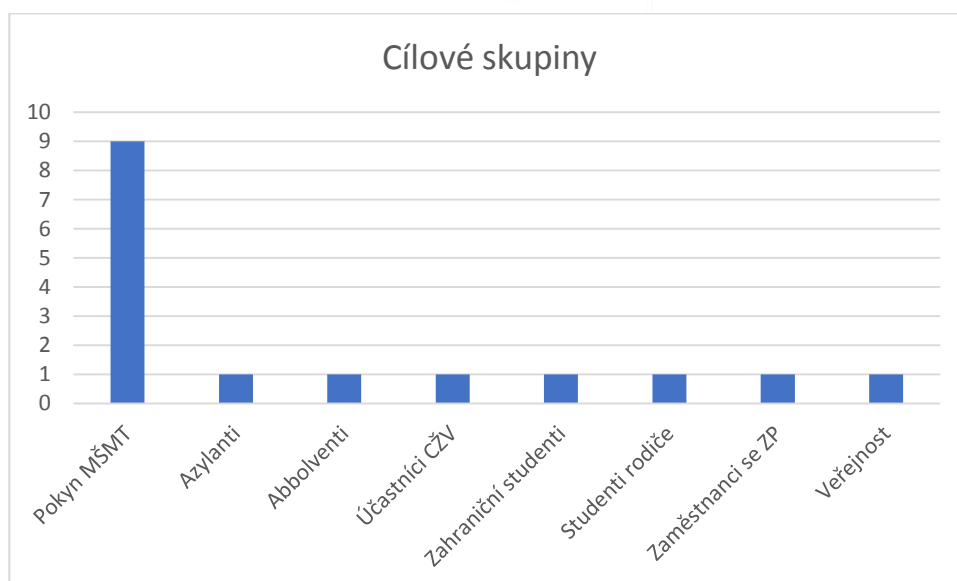
1. Univerzita Palackého Olomouc, Česká republika
2. Univerzita Prešov, Slovakia
3. Brno Vysoká škola technická, Česká republika
4. Univerzita Karlova, Česká republika
5. Technická univerzita Ostrava, Česká republika
6. Univerzita Hradec Králové, Česká republika
7. Ostravská univerzita, Česká republika
8. Komenius Univerzita, Slovensko

Organizace poskytování služeb

1. **Jakým cílovým skupinám jsou určeny Vámi poskytované služby určené?**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Univerzity poskytují svoje služby převážně studentům se speciálními potřebami dle metodického pokynu MŠMT. Mezi tyto studenty patří:

- Student se zrakovým postižením
- Student se sluchovým postižením
- Student s pohybovým postižením
- Student se specifickými poruchami učení
- Student s poruchou autistického spektra
- Student s jinými obtížemi

Některé univerzity poskytují svoje služby také studentům v pozici azylanta, absolventům, účastníkům celoživotního vzdělávání, zahraničním studentům, studentům rodičům, zaměstnancům se zdravotním postižením a široké veřejnosti.

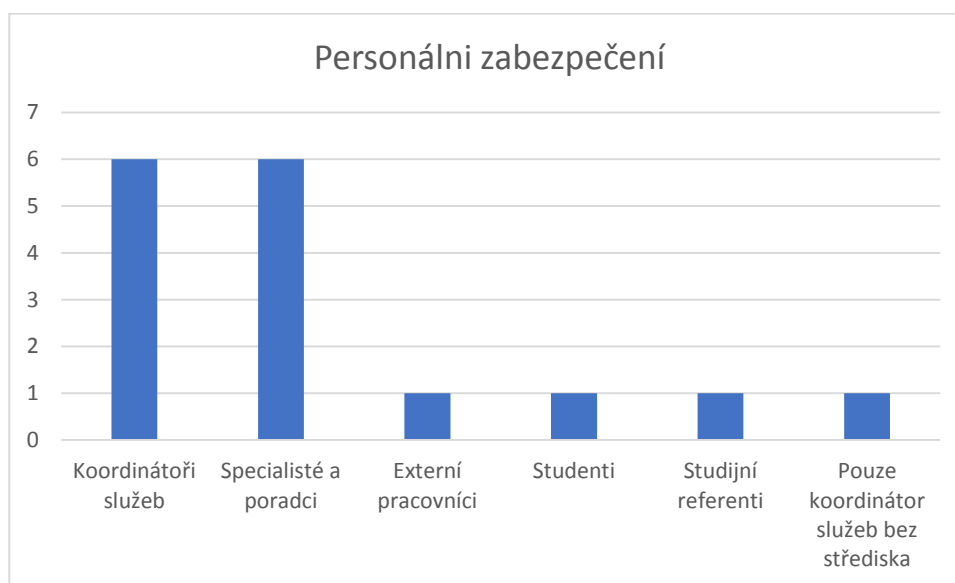
2. Jaká kritéria musí být naplněna, aby vznikl nárok na poskytování služeb?

Kritéria pro poskytování služeb pro **české univerzity** vychází z metodickém pokynu MŠMP (MSMT-2019/2019-2 - Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Kritéria pro poskytování služeb pro **slovenské univerzity** vychází ze zákona o vysokých školách a o změně a doplnění některých zákonů § 100

3. Jaké je personální zabezpečení střediska?

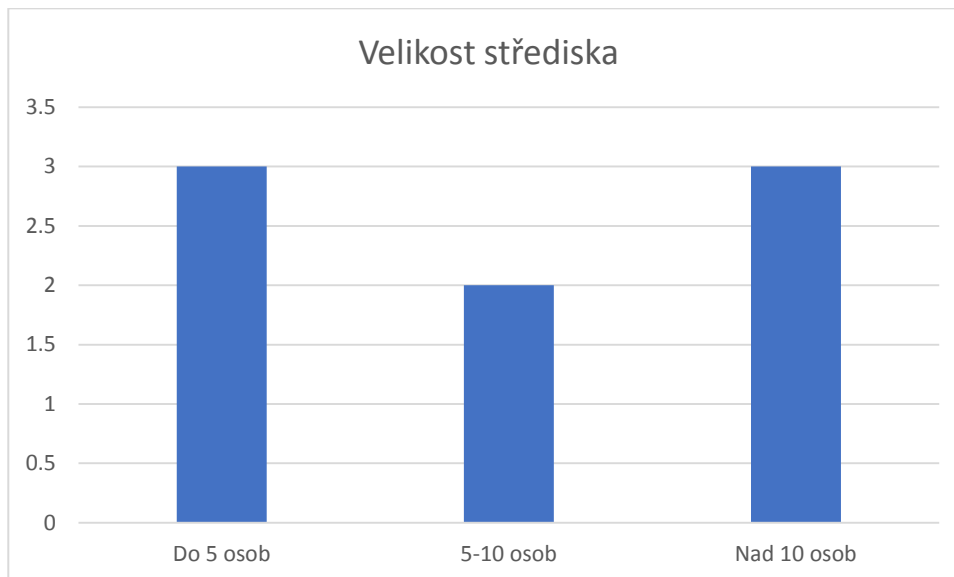
Personální zabezpečení tvoří primárně koordinátoři služeb a specialisté a poradci. Do této kategorie spadají například specialisté pro psychologické a psychiatrické poradenství, právní poradenství, kariérní poradenství, rozvoj studijních kompetencí, diagnostiku a koučink).

V ojedinělých případech se na poskytování služeb podílí také externí pracovníci, studenti a studijní referenti.

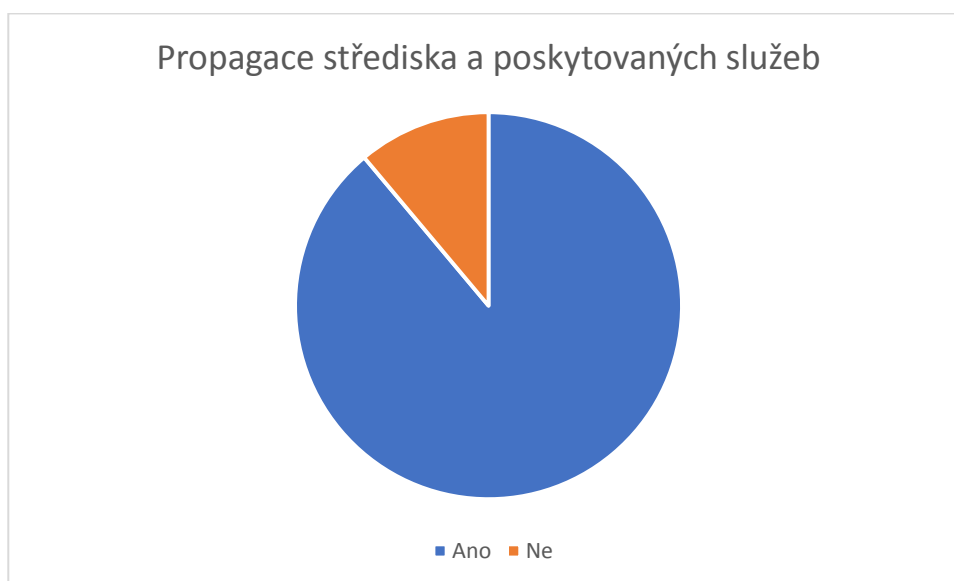

Jedna univerzita ze vzorku prozatím nemá zřízení centrum podpory a služby koordinuje pouze koordinátor služeb.

Co se týče velikosti střediska, ve třech případech mělo středisko do 5 pracovníků, ve třech případech se jednalo o větší středisko, které zaměstnávalo více než 10 osob. Ve dvou případech mělo středisko od 5 do 10 pracovníků.

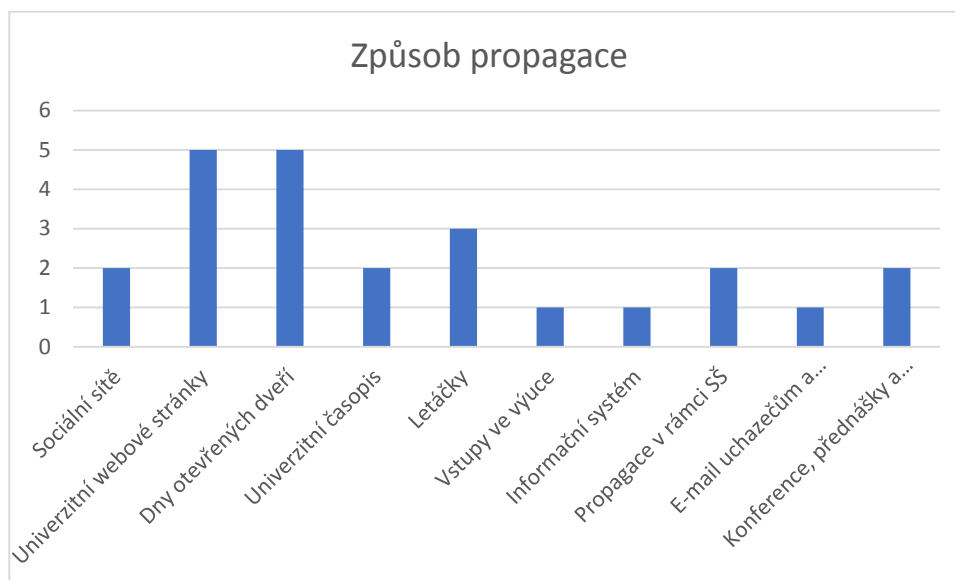
4. Využíváte nějakou formu propagace střediska a poskytovaných služeb?

Většina oslovených středisek využívala nějakou formu propagace poskytovaných služeb. Pouze jedno středisko propagace nevyužívalo.

4.1. Jakým způsobem propagace probíhá

Propagace nejčastěji probíhá prostřednictvím univerzitních webových stránek a po několik dní otevřených dveří. Dále jsou využívány také propagační letáčky, univerzitní časopisy, sociální sítě (Facebook), propagace na konferencích a vzdělávacích veletrzích a propagace na středních školách. V menší míře střediska využívají také e-mailovou propagaci, vstupy ve výuce nebo informační systémy.

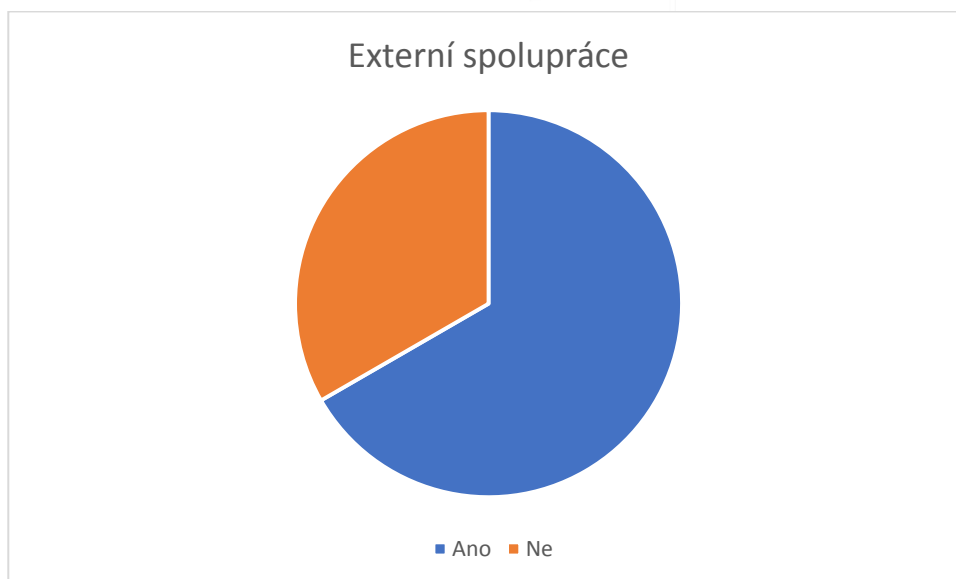
4.2. Jaké výzvy z hlediska propagace vnímáte?

Jako největší výzvu vnímají střediska malou informovanost o poskytovaných službách, větší potřebu propagace střediska a větší využívání sociálních sítí.

Střediska by také uvítala navázání spolupráce se středisky jiných univerzit.

5. Spolupracujete v rámci poskytování služeb také s externími institucemi

(například neziskové organizace, střední školy, organizace sdružující osoby se zdravotním postižením apod.)?

Šest středisek ze vzorku spolupracuje také s externími institucemi. Tři střediska s externími institucemi nespolupracují.

5.1. S jakými institucemi spolupracujete?

V rámci externí spolupráce se jedná o spolupráci s různými institucemi a organizacemi.

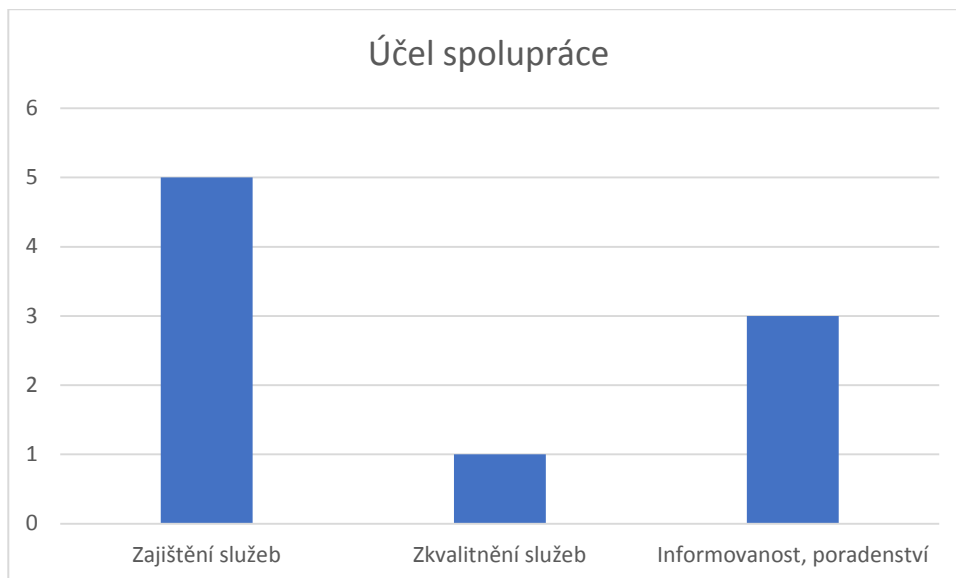
Jedná se například o:

- Tyflocentrum
- Tyfloservis
- Česká unie neslyšících
- Liga vozíčkářů
- Vodící pes
- Revenium
- Nadace Olgy Havlové
- Práh
- Péče o duševní zdraví
- Hewan
- Křesadlo
- Česká diakonie
- Centrum pro integraci osob se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje
- Mikasa
- Centrum služeb pro neslyšící a nedoslýchavé

- Nautis
- Organizácie ľudí so zdravotným postihnutím
- Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevence
- Centra speciálně vzdělávacího poradenství

5.2. Za jakým účelem tato spolupráce probíhá?

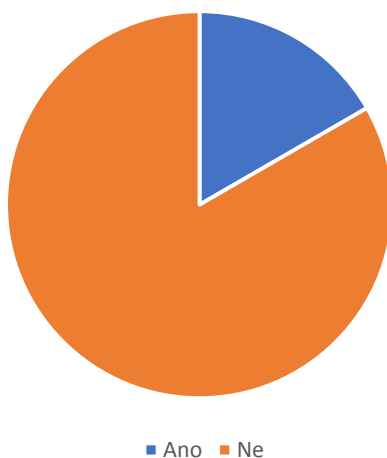

Externí spolupráce probíhá především za účelem zajištění poskytovaných služeb, dále zkvalitnění poskytovaných služeb a za účelem předávání informací a poradenství. Spolupráce probíhá dle aktuálních potřeb střediska a studentů, například prostřednictvím smluvní spolupráce, zprostředkováním informací nebo pracovním setkáním.

5.3. Je určena osoba / oddělení odpovědné za koordinaci spolupráce s externími institucemi?

Koordinace externí spolupráce

Ve pěti případech nemají střediska určenou osobu zodpovědnou za koordinaci spolupráce s externími institucemi. Pouze v jednom případě byla taková osoba určena.

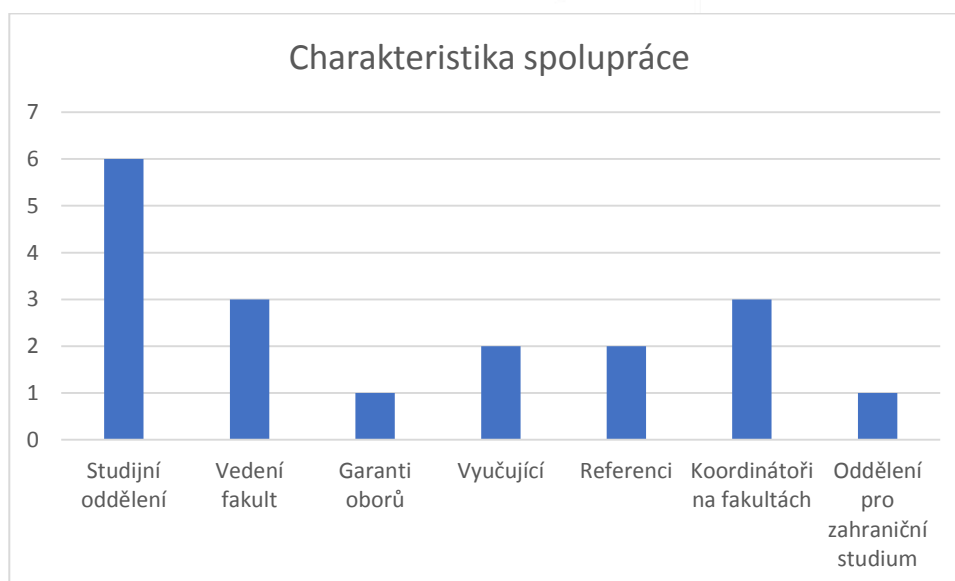
6. Spolupracujete v kontextu poskytování služeb s jednotlivými fakultami?

Spolupráce s jednotlivými fakultami

Střediska v polovině případů spolupracují přímo s jednotlivými fakultami.

6.1. S Jakými odděleními fakult spolupracujete?

Střediska, která spolupracují přímo s jednotlivými fakultami spolupracují primárně se studijním oddělením, s vedením fakult a s koordinátory na fakultách.

Spolupráce je dále navázána také s jednotlivými vyučujícími a studijními referenty.

V jednom případě ze vzorku byla spolupráce navázána také s garanty oborů a s oddělením pro zahraniční studium.

6.2. Za jakým účelem tato spolupráce probíhá?

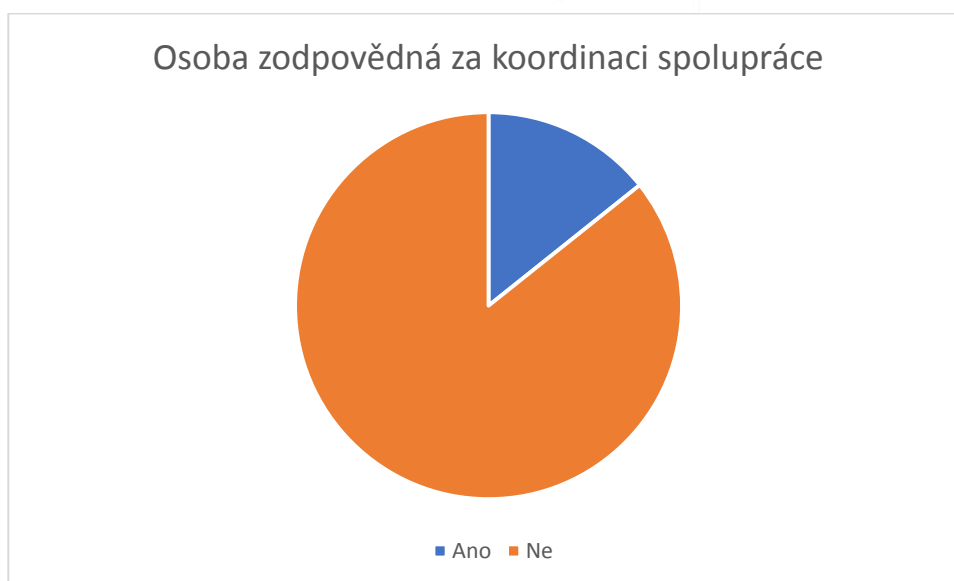
Spolupráce probíhá zejména za účelem zvýšení informovanosti a poskytnutí konzultace a poradenství na fakultách v oblasti vzdělávání studentů se specifickými potřebami a s tím souvisejícím nastavením služeb.

V rámci spolupráce střediska poskytují také metodickou podporu a vzdělávání univerzitních pracovníků v dané problematice, poskytují technickou podporu a také se podílí na modifikace přijímacího řízení.

6.3. Jakým způsobem tato spolupráce probíhá?

Spolupráce s jednotlivými fakultami probíhá většinou osobně, případně také telefonicky nebo e-mailem. V jednom případě pořádalo středisko také tematická setkání a akce.

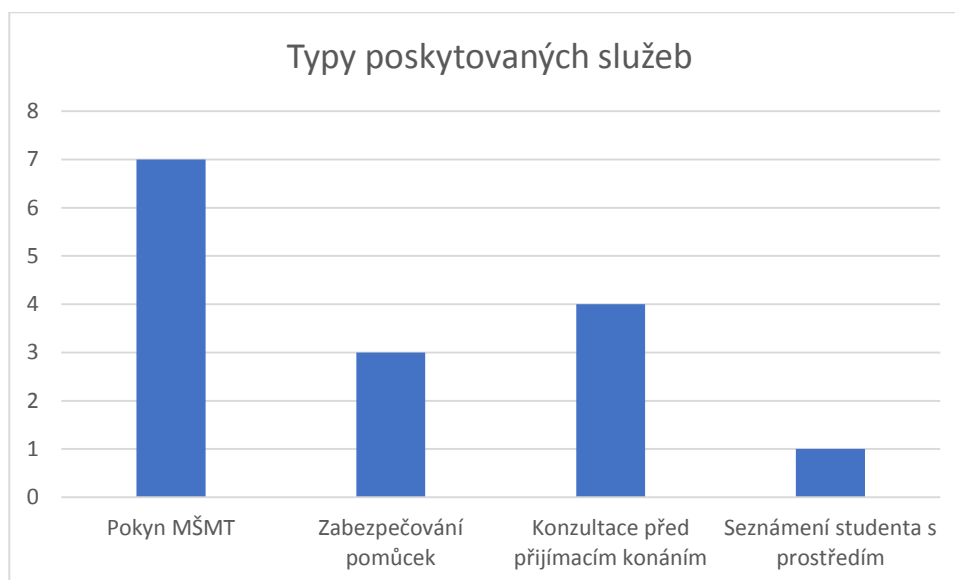
6.4. Je určená osoba / oddělení odpovědné za koordinaci spolupráce s jednotlivými fakultami?

V šesti případech nebyla určena osoba zodpovědná za koordinaci spolupráce s jednotlivými fakultami. Pouze v jednom případě byla taková osoba určena.

Služby pro studenty se specifickými nároky

7. Jaké typy služeb poskytujete?

Střediska poskytují primárně služby vymezené v metodickém pokynu MŠMT. Mezi tyto služby patří:

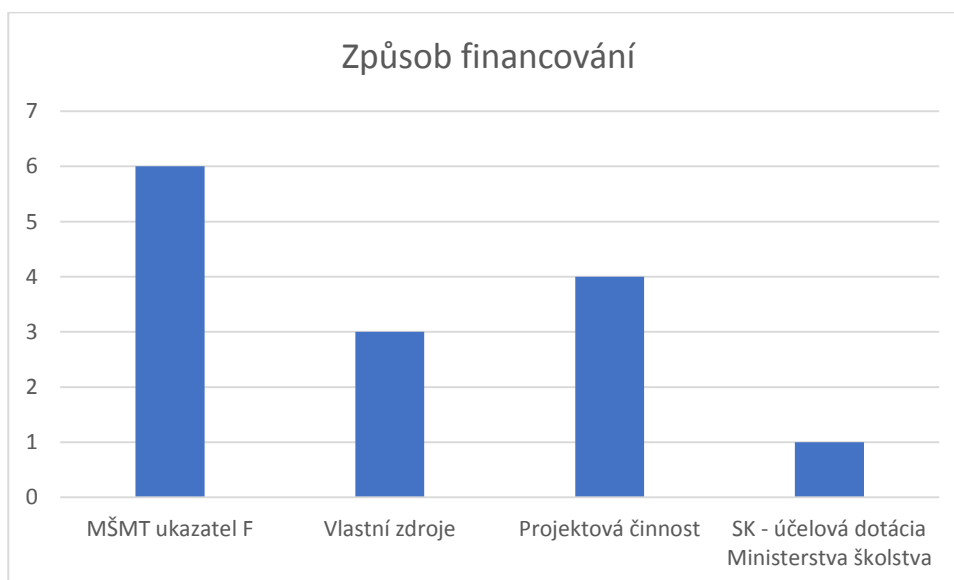
- Zpracování studijní literatury

- Přepisovatelky/zapisovatelský servis
- Tlumočnický servis
- Individuální výuka
- Studijní asistence
- Osobní asistence
- Prostorová orientace
- Časová kompenzace

Vybraná střediska dále poskytují také konzultace před přijímacím konáním, zabezpečování pomůcek nebo seznámení studenta s prostředím univerzity.

8. Jakým způsobem jsou poskytované služby financované?

V případě **českých středisek** bylo financování zabezpečeno v souladu s metodickým pokynem MŠMT – ukazatel F.

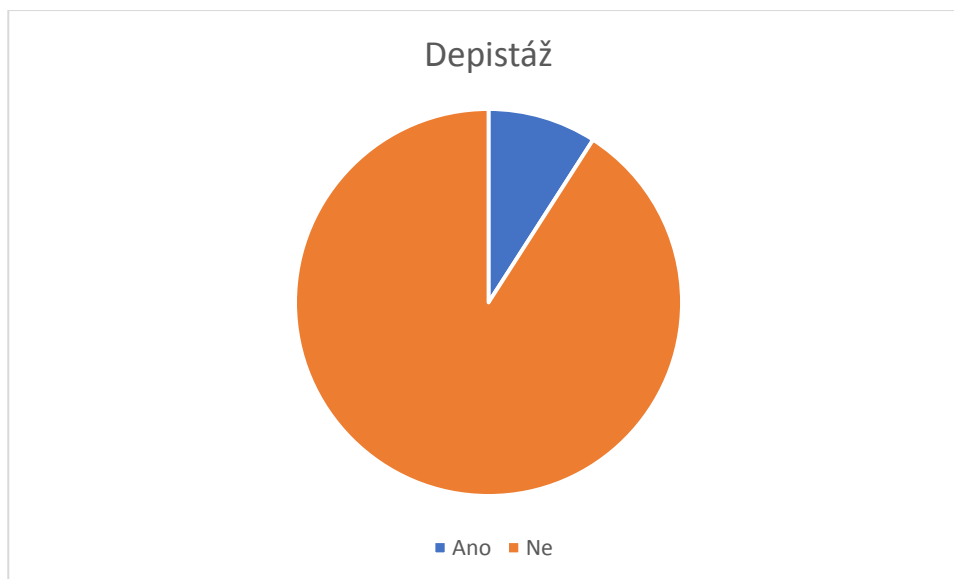
Střediska ve velké míře využívali pro financování služeb také projektovou činností nebo vlastními zdroji.

V případě **slovenských univerzit** bylo financování zabezpečeno skrze účelovou dotaci Ministerstva školství.

9. Je prováděné cílené vyhledávání jedinců se specifickými nároky?

Střediska ve většině případů neprováděla cílené vyhledávání studentů se specifickými nároky. Cílená depistáž byla provedena pouze v jednom případě. V tomto případě využilo toto středisko oslovení studentů prostřednictvím e-mailu.

10. Jakým způsobem probíhá první kontakt s klientem?

Ve čtyřech případech využívají střediska pro identifikace studentů se specifickými potřebami možnost zaškrtnutí specifické potřeby v přihlášce ke studiu. Následně je student osloven prostřednictvím e-mailu nebo telefonicky.

Ve třech případech je iniciativa na straně studenta, který středisko sám osloví telefonicky nebo e-mailem.

11. Jakým způsobem probíhá identifikace oblastí podpory?

Identifikace oblastí podpory probíhá pro **české univerzity** formou funkční diagnostiky, která je v souladu s metodickým pokynem MŠMT.

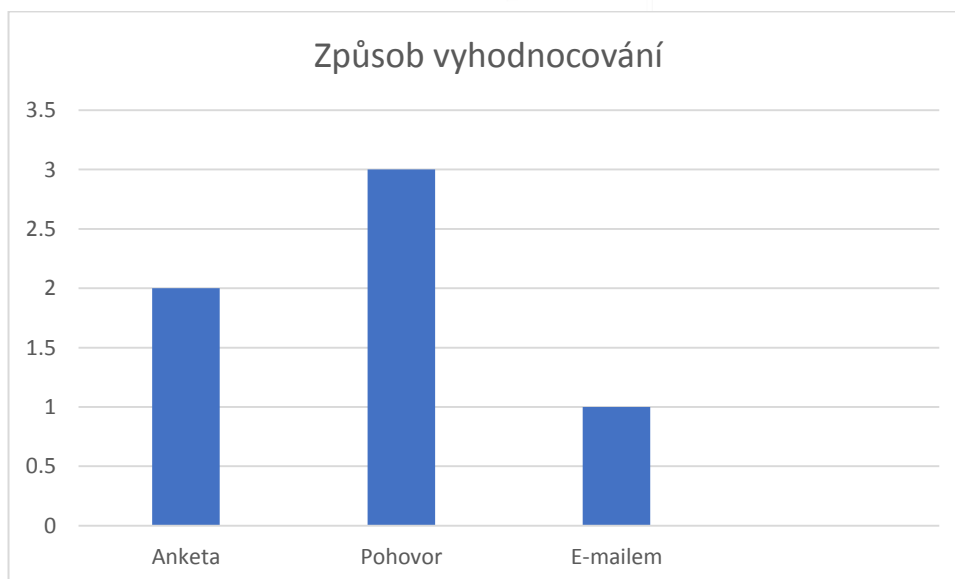
Slovenské univerzity pro identifikaci oblastí podpory využívají osobní rozhovor s doložením odborné dokumentace.

12. Je součástí poskytovaných služeb také vyhodnocování jejich účinnosti?

Střediska ve většině případů provádí také vyhodnocování účinnosti poskytovaných služeb. Pouze v jednom případě toto vyhodnocování neprobíhá.

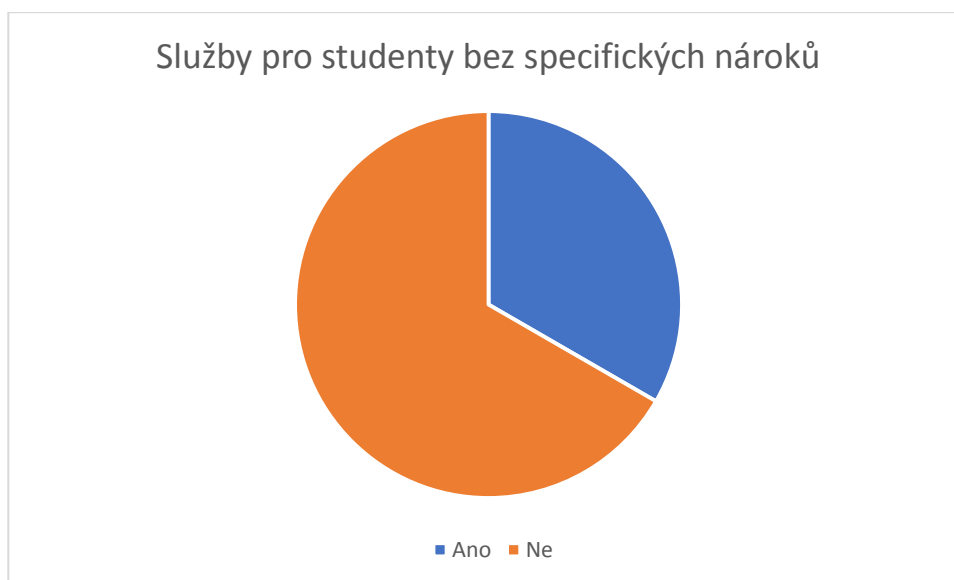
12.1. Jakým způsobem toto vyhodnocování probíhá?

Vyhodnocování účinnosti služeb probíhalo ve třech případech prostřednictvím osobního pohovoru, ve dvou případech prostřednictvím ankety a v jednom případě e-mailem.

Služby pro studenty bez specifických nároků

13. Poskytujete také služby zaměřené na studenty vysokých škol bez specifických nároků?

Ve třech případech poskytují střediska také služby studentům bez specifických nároků.

V šesti případech univerzity služby studentům bez specifických nároků neposkytují.

14. Jaké typy služeb poskytujete?

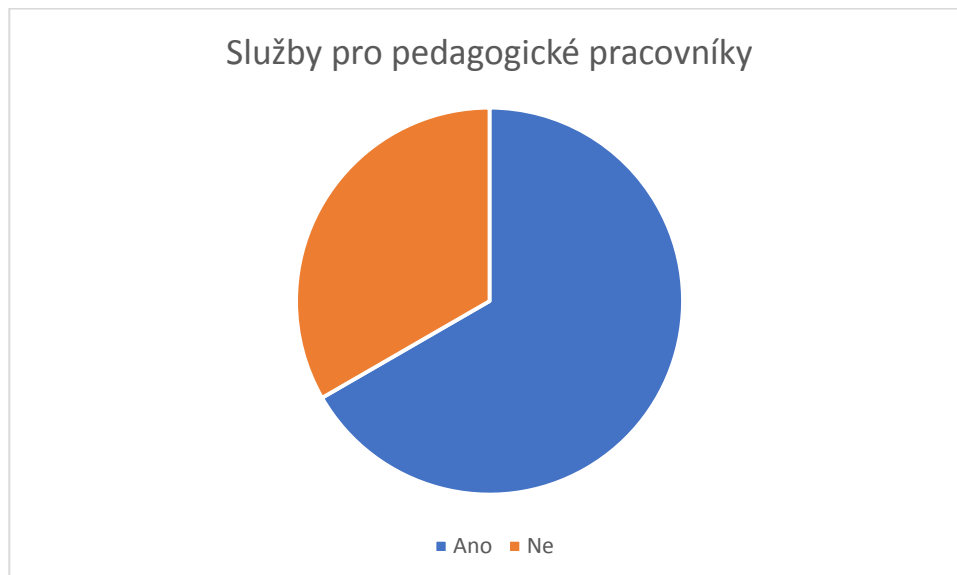

Mezi poskytované služby patří:

- Psychologické a psychiatrické poradenství
- Kariérní poradenství
- Koučink
- Zapůjčování pomůcek
- Stipendia
- Semináře pro doktorandy
- Kurzy a semináře
- Informace k zahraničním stážím
- Poradenství pro zahraniční studenty
- Sociální poradenství

Služby pro pedagogické pracovníky

15. Poskytujete také služby zaměřené na pedagogické pracovníky vysokých škol?

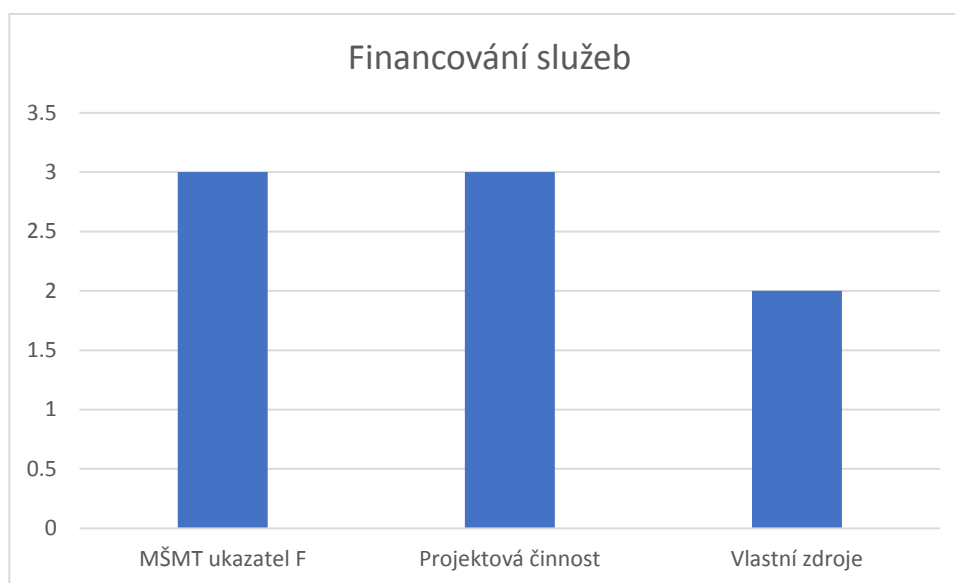
Střediska v šesti případech poskytují svoje služby také pedagogickým pracovníkům univerzity. Ve třech případech tyto služby poskytované nebyli.

16. Jaké typy služeb poskytujete?

Mezi poskytovanými službami patří primárně poradenství a metodická podpora. Ve čtyřech případech pořádají střediska také vzdělávací akce.

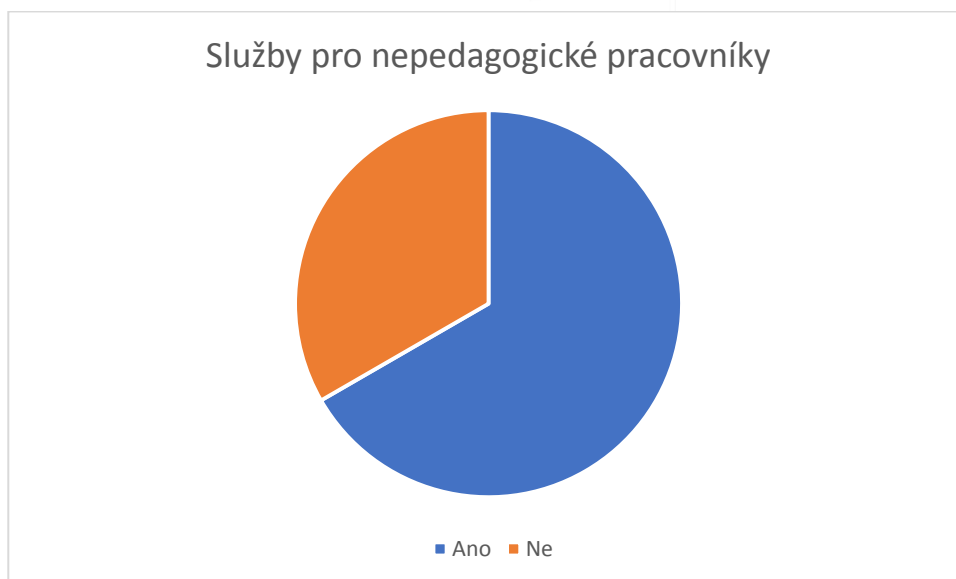
17. Jakým způsobem jsou poskytované služby financované?

Služby pro pedagogické pracovníky univerzit jsou financovány v souladu s metodickým pokynem MŠMT – ukazatel F. Mezi způsoby financování patří také projektová činnost a využití vlastních zdrojů.

Služby pro nepedagogické pracovníky

18. Poskytujete také služby zaměřené na nepedagogické pracovníky vysokých škol?

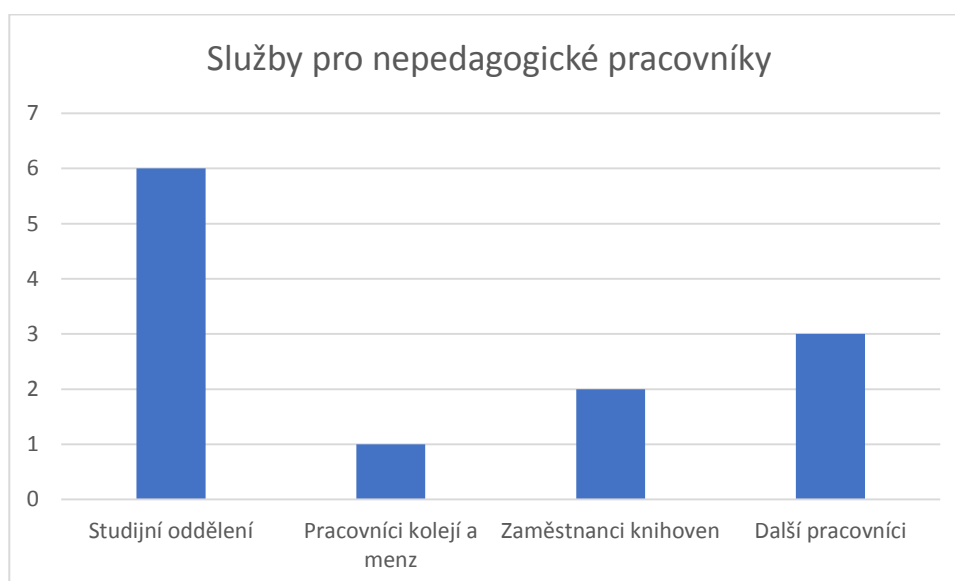

Střediska v šesti případech poskytují služby také nepedagogickým pracovníkům univerzit. Ve třech služby pro nepedagogické pracovníky poskytované nejsou.

19. Jaké typy služeb poskytujete?

Mezi poskytované služby určené nepedagogickým pracovníkům patří zejména poradenské služby, konzultace a vzdělávací akce pořádané středisky.

20. Komu jsou služby určeny?

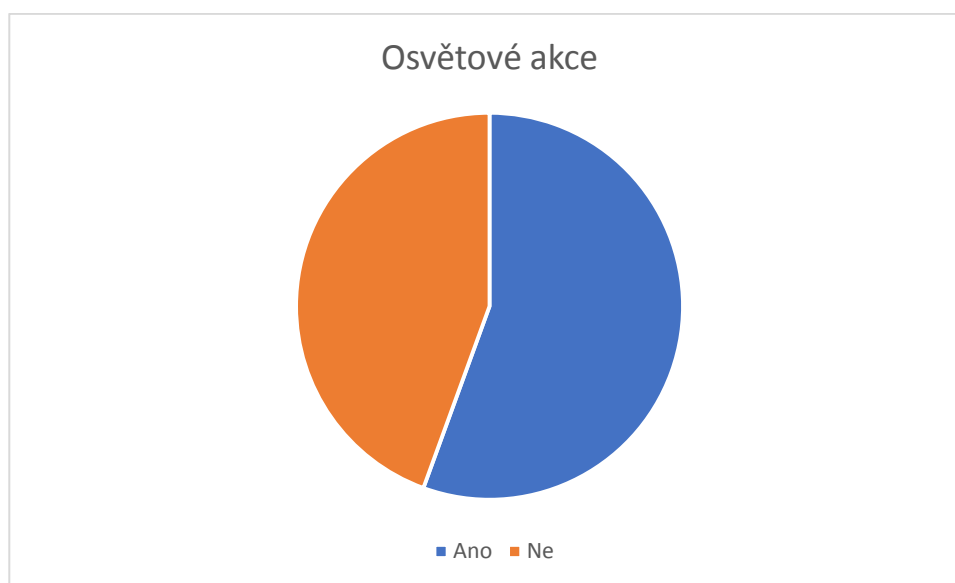
Služby jsou určeny primárně zaměstnancům studijních oddělení, zaměstnancům knihoven a pracovníkům kolejí a menz. Služby jsou dle potřeby poskytované také dalším pracovníkům

dle potřeb. Do skupiny jiné patří například zaměstnanci vrátní služby, referenti kateder, oddělení sekretariátu...

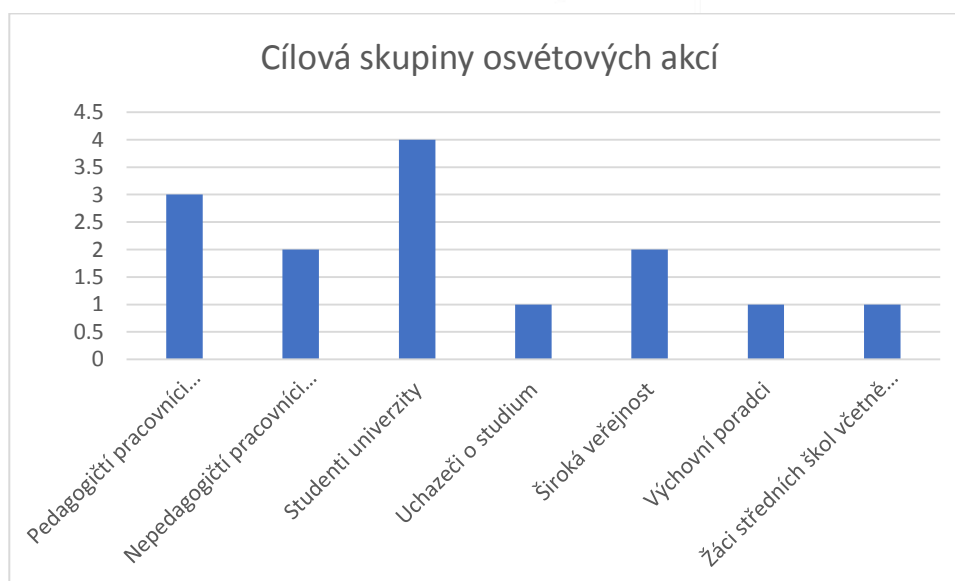
Osvětová činnost

21. Pořádáte osvětové akce zaměřené na problematiku zdravotního postižení, zdravotního znevýhodnění a sdílení dobré praxe?

Střediska v pěti případech pořádají také osvětové akce zaměřené na problematiku zdravotního postižení, zdravotního znevýhodnění a sdílení dobré praxe. Ve čtyřech případech střediska takové akce nepořádají.

22. Pro koho jsou osvětové akce určeny?

Akce jsou určeny především studentům, pedagogickým pracovníkům a nepedagogickým pracovníkům vysokých škol, dále rodičům, žákům středních škol a v neposlední řadě široké veřejnosti.

23. Jaký typ akcí nabízíte?

Mezi pořádané akce patří například vzdělávací kurzy, semináře, přednášky, workshopy a různá informační setkání zaměřené na problematiku zdravotního postižení, zdravotního znevýhodnění a sdílení dobré praxe